

# הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu  
דרשו ד' ועוז  
קרן עולמית לחינוך  
ועידוד לימוד התורה



יום שלישי ט"ז שבט תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין גו.  
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן שמ"ח עד תחילת סימן שמ"ט.  
מוסר: דבר בעיתו פרק ה' מאות ב' "שהדבר הזה" עד "גם שעל פי".  
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'.

## הדף היומי בהלכה

### מי שהושיט ידו לרשות הרבים וחפץ בידו האם מותר לו להחזיר את ידו?



ברם, אם מתחילה היה בכוונתו להושיטו או לזרוק את החפץ לרשות הרבים - רשאי להחזיר את ידו עם החפץ שבתוכה לרשות היחיד; ונחלקו הפוסקים אם רשאי להושיט את ידו עם החפץ, או לזרוקו, לרשות היחיד אחרת הצמודה לרשות היחיד שעומד בה; וכגון שמדובר ברשות היחיד שלו, או שעשה 'עירוב חצרות' (כך שמצד עצמה של רשות היחיד זו אין איסור להכניס לתוכה את החפץ).

העומד בשבת ברשות היחיד, וחפץ בידו, וטעה, והושיט את ידו לרשות הרבים - רשאי להחזיר את ידו עם החפץ שבתוכה לרשות היחיד; ונחלקו הפוסקים אם רשאי להושיט את ידו עם החפץ, או לזרוקו, לרשות היחיד אחרת הצמודה לרשות היחיד שעומד בה; וכגון שמדובר ברשות היחיד שלו, או שעשה 'עירוב חצרות' (כך שמצד עצמה של רשות היחיד זו אין איסור להכניס לתוכה את החפץ).

[שו"ע שמח, א, משנ"ב ד, וביה"ל א, ד"ה להושיטה]

## הדף היומי בהלכה

### את מי קנסו חכמים שיחזיק את ידו בתנוחה אחת במשך כל השבת?



לא 'עקר' את החפץ בשבת; אבל אם הוציא את ידו בשבת, הרי אם יניח את החפץ יעבור על איסור דאורייתא, ועל כן לא קנסוהו, מחשש שמא מתוך שמחזיק את ידו זמן רב באופן זה, ישכח וישליך את החפץ מידו לרשות הרבים, ויעבור על איסור דאורייתא.

בהמשך לאמור: מי שהושיט את ידו מרשות היחיד לרשות הרבים במזיד כשחפץ בידו - קנסוהו חכמים שלא יחזיר את ידו אף לאותה רשות היחיד שעומד בה, אלא יחזיק את ידו בצורה זו עד לצאת השבת. ויש מהראשונים שסוברים כי קנס זה הוא רק באופן שהוציא את ידו בערב שבת, כיון שבאופן זה, אילו יניח את החפץ יעבור רק על איסור דרבנן, שהרי

[שו"ע שמח, א, ומשנ"ב ה-ח; וראה שעה"צ ח, וביה"ל ד"ה ויש]

## הדף היומי בהלכה

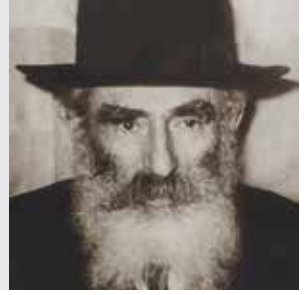
### מרפסת בקומה גבוהה הפונה לרשות הרבים - האם מותר להוציא חפץ מעבר למעקה?



מקום פטור - עובר באיסור דאורייתא של הוצאה. ולכן, אדם העומד במרפסת שהיא רשות היחיד, הפונה לרשות הרבים - אסור לו להוציא ידו מעבר למחיצות המרפסת כשחפץ בידו, למרות שהמרפסת גבוהה מקרקע רשות הרבים יותר מעשרה טפחים.

רשות הרבים מגיעה רק עד לגובה של עשרה טפחים מקרקעיתה, ומעל לגובה זה - נחשב החלל שמעליה ל'מקום פטור'. ויש אומרים שמוותר לכתחילה להוציא מרשות היחיד למקום פטור זה, אך לדעת ראשונים רבים אסור הדבר מדרבנן, מחשש שיטעה ויוציא את החפץ אל מתחת לגובה עשרה טפחים ברשות הרבים, והמוציא מרשות היחיד לרשות הרבים דרך

[משנ"ב שמח, א, וביה"ל א, ד"ה מתוך; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 2]



## ביום הבחירות בירושלים נכנסו למרן שליט"א לבקש ברכה לאחד שהוצרך לניתוח דחוף. שאל מרן: "האם הוא כבר הצביע?" אמרו לו שהוא בניה"ח ממתין לניתוח. חזר ושאל: "הוא כבר הצביע?"

מעשים מופלאים שסופרו לאחרונה על רבינו מרן שר התורה שליט"א

להצביע. אחרי כמה שעות כששב לבית החולים, עשו צוות הרופאים הערכות חדשה לניתוח, אך המנתח דרש תצלום חדש של הריאות, והנה זה פלא החור נעלם והיה כלא היה...

היה יהודי שביקש לחתום חוזה על דירה חדשה בב"ב, ולפני החתימה ניגש למרן שליט"א להתברך. אמר לו מרן: בו"ה... אבל תלך להסתפר...! אותו יהודי הסתפר לפני שבוע, אבל את מוצא פיו של מרן שליט"א לא ישנה. הוא הלך אל הספר, שהתפלא לראותו מופיע שוב. סיפר לו אותו יהודי שמרן שר התורה שליט"א הוא זה שציוה עליו להסתפר. ניסה לברר אצלו פרטי הענין, ושח לו שמתכוון לסגור חוזה בבנין פלוני וניגש לקבל ברכה וכו'... אמר לו הספר, הזהר והשמר לך מלחתום שם חוזה, אני גר בבנין ממול, ויש שם בעיות קשות בין השכנים, וכל מי שקונה שם ממחר למכור...

ועולה על כולנה המופת שארע בכולל המופלא 'צילו של היכל' ברובע היהודי, מקום שמגדלים בו מאות אברכים ת"ח חשובים לתורה לתעודה תחת ניצוחו של מורינו רבי חזקיהו נבנצל שליט"א, ובנשיאותו של מרן הגר"א נבנצל שליט"א. והנה לפני 4 שנים התעכבו המשכורות של כ-1000 אברכים במשך 9 חד', ורצה לנסוע לחו"ל ומרן סירב. לפני שבועיים הורה לו מרן שר התורה לנסוע לצפת וכך עשה בתמימות, וכשלא מצא תורם נסע לבית החיים והתפלל שם מעומקא דליבא. לפתע הגיע טלפון מחו"ל מגביר אדיר שסגר עיסקה ותורם מיליון דולר! עבור החובות הישנים, ואחר פריסתם לש"ח התברר שזה ממש סכום החובות! וכך הצליחו לסלק חובות שכבר רבים התייאשו מהן, ובזאת לקדש את שם ה' בעולם להראות שהבטחה זו הבטחה, וכשהודיע זאת בכולל בירך בשם ומלכות הטוב והמטיב...!

(מאמרי עיננו גל מתוך אוסף גליונות בשלח תשע"ט)

כמה מעשים מופלאים שסופרו לאחרונה על רבינו מרן שר התורה שליט"א (מעשים אלו נתבררו בבי מדרשא דמיר, וטוענים אותם לבדוקים ונאמנים, ועל אף שהיה מן הראוי להגיע לכלי הראשון, מלחצי הזמן, לא היה סיפק הדבר). עובדא הוי בערש"ק שמות שנה זו, ביהודי ת"ח שמוציא גיליון שבועי עם חידושים מקוריים שלו, ומנהגו להכנס אל הקודש ולהראות למרן שליט"א מה התחדש לו, ומידי שבוע נוהג מרן שליט"א לעבור על הדברים לכבודו. בשבוע הנ"ל מרן התחיל לקרוא קצת ותיכף החזיר לו באומרו: כבר ראיתי את זה...! שאל הת"ח: 'אולי מישהו כבר הקדים אותי היום', התעקש מרן: 'לא, ראיתי את זה פעם...'. או אז, הודה אותו ת"ח ואמר: את חטאי אני מזכיר, שהשבוע הייתי מאד טרוד, והחלטתי באופן חד פעמי להביא חידושים שכבר פרסמתי לפני חמש שנים! (ולא האמין ולא חלם שמרן יזכור זאת).

ומעשה דומה היה עם שתי ת"ח גדולים בזרעים, שנהגו להריץ למרן מידי תקופה כמה שאלות חמורות שהתקצבו באמתחתם על הסוגיות דזרעים, ומרן שליט"א מאד נהנה מהם ורגיל להשיב להם ביתר אריכות מהמקובל. פעם אחת רשם להם מרן על אחת מהשאלות: "שאלתם כבר...". הלכו ובדקו במכתבים ישנים ומצאו שלפני כמה שנים אכן שאלו זאת כבר. ועובדות אלו הם מופת שאין למעלה מהם, כמובן.

ביום הבחירות בסיבוב השני בירושלים היה מעשה פלא עם חולה פרקינסון שנפל ונשברו צלעותיו וגרמו לו לחור בריאה, והיה צורך לבצע ניתוח דחוף ביום הבחירות, ונכנסו למרן שליט"א לבקש ברכה להצלחת הניתוח, ושאל האם החולה כבר הצביע? אמרו לו שהוא כבר בבית חולים ממתין לניתוח. חזר ושאל: הוא כבר הצביע? הבינו שמרן שליט"א רואה זאת להכרח, התקשרו לאחד מארגוני הרפואה, והם העמידו אמבולנס שהסכים להסיע את החולה לקלפי ע"מ

## מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל תפס את ידי ואמר לי בשאלה: "ישיבה טובה או ישיבה מתאימה???"



חכם עדיף מנביא

מרן, הרגעת אותי שאני צודק וכך נעשה". ע"כ].  
אנו היה בדעתנו לשלוח את הבן לאחת מהישיבות הקטנות הטובות ביותר בירושלים, ואמרו לנו בחיידר שרושמים אותו לשם. סוף דבר היה, שכנראה בחיידר בטעות לא רשמו את הבן לאותה ישיבה טובה, ורק בשבעה עשר בתמוז גילינו שהבן נשאר ללא ישיבה, וכידוע שבתאריך זה הכל סגור ומסוגר. תוך כדי שאנו אובדי עצות, הקב"ה גלגל שהגיעה לפתחנו הצעה להכניס לישיבה חדשה שעומדת להיפתח באלול הקרוב, וכך היה. הוא נכנס לשם והיה ממיסדי הישיבה, הישיבה התאימה לו מאד והוא גדל ופרח שם, לא יאומן. אז תפסנו את כוונת דברי מרן זצ"ל בל"ג בעומר. הם היו כדברי נבואה, שצריך לחפש לבן ישיבה מתאימה ולא ישיבה טובה. חכם עדיף מנביא.  
(כאיל תערוג יתרו תשע"ח - מרשימות הרה"ג ר' א.ק.)

בל"ג בעומר תשע"ג היה מרן זצ"ל בשמחת נישואי נכדו בירושלים, וביקשתי ממנו ברכה 'שבני ילך לישיבה טובה'. מרן זצ"ל תפס את ידי ואמר לי בשאלה: "ישיבה טובה או ישיבה מתאימה???" והוא אפי' לא ברכני.

דבריו והתייחסותו היו מפתיעים קצת, אבל כך אמר. [אגב, בשבת שלאחר מכן השתתפתי בקידוש של אחד מתושבי רמת שלמה, ונכח שם אחד ממקורבי מרן זצ"ל, וסיפרתי לו את תגובתו של מרן זצ"ל. בעל השמחה שמע את הדברים מיד קפץ ושאל: 'מי אמר את זה?' אמרתי לו שכך אמר מרן זצ"ל. למשמע הדברים הודה בעל השמחה עד מאד ואמר לי: 'אין לך מושג מה עשית לי עכשיו, הצלת לי את השלום בית... יש לי ויכוח קשה עם בני הבית לאן לשלוח את הבן, אני סבור שצריך לשלוח אותו לישיבה שמתאימה לו, ואילו בני הבית דוחקים בי לשלוח אותו לישיבה מצויינת. ועכשיו שאני שומע ממך את דברי

# הוא היה בטוח שהוא עשה את עסקת חייו. התמונות האלו שוות מיליונים! הוא ימכור אותם לבי. בי. סי. ולעוד כל מיני רשתות, על כל תמונה הוא יקבל אלפי דולרים!...



הצלם ששכח לשים פילם, ומה גרם לנער שליחויות מזורשה לעזוב את הכל ולנסוע לקלם? | עובדות מגדולי ישראל על 'שמיעה' אמתית

בבורסה והכל נעלם, בקושי נשאר להם בגד ללבוש!! וגם מי שכן נשאר עם הכל, מיליונים, מליארדים, כשהוא מגיע לקבר אפילו את הגרביים הוא לא לוקח איתו!! תגיד לי חצק'לה, שוה להשקיע? לבזבז את החיים על העולם השפל הזה?! הדברים נכנסו בליבו כארס של עכנאי, ועד שתחפץ - החליט החלטה, במוצאי שבת הוא לקח מזוודה קטנה ונסע לקלם!

קלם זה היה האור, לקלם באו בני עליה גדולים. היו שם בסך הכל מאה עשרים בני עליה, אבל הם היו בני עליה! הרי מה נשאר לנו אחרי המלחמה שרידים מקלם? גדולי עולם: הרב דסלר, ר' חצק'ל, ר' אלי' לופיאן! והוא הגיע מלהיות נער שליחויות לאור הגדול של קלם. יש מכתב של ר' נחום וועלוועל מקלם, הבן של הסבא מקלם: "הגיע לפה חצק'לה ורשובר, יש לנו ממנו תקווה גדולה". איך הוא הגיע לזה? איך נער שליחויות בורשא יש ממנו תקווה גדולה בקלם? - היה לו לב!! הוא ידע לשמוע!! לשמוע וליישם!!

הסבא מנובהרדוק עשה מהפכה בעולם - הוא הקים רשת של ישיבות, בתקופה שלפני מלחמת העולם הראשונה ובין שתי המלחמות, במסירות נפש - רשת של עשרות ישיבות, אולי יותר מעשרות, אלפי בחורים שחינו אותם במסירות נפש לאמונה, לבטחון, גדולי עולם יצאו משם - הסטייפלער למד בנובהרדוק, ועד השריד האחרון של נובהרדוק, ר' יענק'לה גלינסקי שעד לא מזמן עוד היה איתנו. אבל הסבא מנובהרדוק לא נולד סבא מנובהרדוק! איך הוא הגיע למה שהגיע? הוא היה אברך צעיר - בן שלושים ושתיים או שלושים ושש, שהיה מטופל במשפחה ברוכת ילדים, והיה לו על צווארו עוד את חמותו שהיתה זקנה, אשה חולה, שצריך לפרנס אותה ולדאוג לה. כל היום הוא היה דואג לפרנסה, כמעט לא נשאר לו זמן לעסוק בתורה - אנחנו יודעים איך זה נראה!

יום אחד הוא רץ לתחנת הרכבת, בדרכו פגש אותו הרב'ה הגדול ר' ישראל סלנטר, ר' ישראל צוק'ל, ושאל אותו: יז'ל, יז'ל מה אתה רץ? אמר לו האלטר: אני רץ בשביל שיהיה לי ממה לחיות. יש לי אשה, ילדים, שוויגער, אני צריך לפרנס אותם. הסתכל עליו ר' ישראל בעיניו הקדושות והטהורות, ואמר לו: יז'ל, ואני חשבתי שיהודי צריך לרוץ בעולם בשביל שיהיה לו עם מה למות!! עם מה לבוא לשם! החיים לא נגמרים פה. פה זה שבעים, שמונים, מאה שנים, כמה בן אדם חי?! שמה זה נצח, שמה זה נצח נצחים!! אם אנחנו היינו שומעים את זה, מה היינו עושים? היינו מתפעלים: ווארט יפה... היינו משתמשים בזה בשבע ברכות. אבל ר' יז'ל - האלטר מנובהרדוק, היה לו פילם. היה לו לב - כמו יתרו. הדברים הלחלו לחדרי ליבו, בקעו נתיבים, והוא אמר: הרב'ה צודק, ר' ישראל צודק! - עזב את כל העבודה שלו, התחיל במהלך של בטחון, שנה, שנתיים, בודד ועמל בתורה, ומוזה התחיל כל המהפך בחייו. עד שלבסוף הוא אמר: בתקופה כזאת אי אפשר להתבודד, צריך לדאוג לכלל ישראל, ועשה מהפכה בעולם - הקים רשת של ישיבות, אלפי תלמידים, רבבות. ממה כל זה בא? היה לו פילם! היה לו לב!!

בלי שימת לב מפסידים גם דברים הכי ברורים. מי שאין לו לב - הוא לא שומע. אפילו כשהוא יקבל רמזים ברורים כמעט בשם המפורש, הוא עדין לא יבין, הוא יתלה את מה שהוא שומע באלף דברים אחרים. בלי לב, אדם יכול לראות ניסים ונפלאות, מהשמים מעוררים אותו לפעמים ע"י יסורים, לפעמים ע"י ניסים, והוא ממשיך כאילו לא היה כלום!

היה פעם באיזה עיירה יהודי שהיה מלווה בריבית. הוא היה עושה היתר עיסקא, אבל זה לא היה הכי חלק; גלאט. מיום ליום הוא היה מגדיל את הריבית, עד שאנקת המון העם הגיעה לרב העיירה. יום אחד הגיע לשם איזה מגיד גדול - מהמגידים הדרשנים שהיו עוברים מעיירה לעיירה - אמר לו רב העיירה: תשמע, יש פה יהודי שמלווה בריבית, וצריך שתדבר על הענין, אבל אל תדבר איתו ישירות על מעשיו. בצורה כזאת זה לא יעזור, תדבר באופן אגבי, שהוא יבין שהוא פשוט עושק אנשים עניים - במקום לעשות עמהם גמ"ח הוא לוקח מהם ריבית.

המגיד נתן שיחה שלמה, והאריך כמה שפרנסה היא הכל מן השמים! בן אדם חושב שאם הוא ישתדל פה ע"י איסור או ע"י עושק הוא ירוויח משהו, אבל הכל הבל הבלים - הכל מן השמים. מה שנגזר על אדם הוא יקבל גם בדרכים של

היה צלם עיתונות עם הרבה ותק, היו לו הרבה קשרים במקומות הנכונים, הוא ידע לאיפה כדאי ללכת, למי כדאי לתת תמונות ובאילו כלי תקשורת לפרסם את התמונות. במלחמת ששת הימים הוא קיבל רשיון ללכת לקו החזית. צלם עיתונות בקו החזית, זו פסגת החלומות של כל צלם מקצועי... כמה פעמים הוא היה צריך להגיד וידי ושמע ישראל... חיילים מימינו ומשמאלו נפלו, הוא היה צריך לשכב על הארץ, להיכנס לתעלות... תוך כדי שהוא שם, הוא חשב לעצמו: מה כדאי כל העסק הזה אם אני לא אצא מכאן חי?!

בסוף הוא יצא בריא ושלם עם אלפי תמונות. הוא היה בטוח שהוא עשה את עסקת חייו, התמונות האלו שוות מיליונים! הוא ימכור אותם לבי. בי. סי. ולעוד כל מיני רשתות, על כל תמונה הוא יקבל אלפי דולרים! לא רק את הילדים שלו הוא יכול לחתן, גם את הנינים הוא יכול לחתן!!

הוא חזר מהמלחמה, דבר ראשון שהוא עשה - הלך לפוטו לפתח את התמונות. הדור הצעיר אולי כבר לא יודע מה זה, אבל פעם בשביל לצלם במצלמה היה צריך להכניס פילם לתוך המצלמה, ועל הפילם נצרבות התמונות. הוא מגיע שמח וטוב לב לפוטו, ופתאום מתברר: הוא שכח לשים פילם במצלמה!! שוד ושר! אין פילם, הכל היה רק פלאש, לא נשאר כלום!!

את המשל הזה אמר ר' שלום לקצינים בדרשה שדרש אחרי ששת הימים: פילם הם כנגד הלב - בן אדם יכול לצלם תמונות הכי טובות, אבל אם אין פילם, ס'איזי האלץ גאר נישט. לא נשאר כלום. פלאש וגמרנו!!! אמר ר' שלום: יהודי יכול לשמוע דרשות חוצבות להבות אש, לשמוע שיחות מוסר, אפשר לראות ולשמוע, אבל אם אין לב, שום דבר לא נקלט!! ממשיכים הלאה!!! וכשיש לב - כשהלב עובד, אז שומעים!!

וזה דבר גלוי לעין: ישנם הרבה שומעים וחוזרים בתשובה, ויש כאלה ששומעים וכלום לא קורה. למה? זה נשאר לידם! אין להם לב לשמוע ולהבין! צריך לב, ובלי לב לא עוזר לשמוע. צריך הכנה של לב!! ואכן אחרי מלחמת ששת הימים היה חיזוק גדול, אנשים התפעלו מכל הנסים הגדולים שהתרחשו שם, אנשים רבים התעוררו, הרבה חיילים צעקו שמע ישראל, התעוררו בהם הניצוץ היהודי - אני זוכר מה שהיה אז - אבל הכל ככה, זה לא החזיק; לא תפס מספיק! מה עשה הקב"ה? כמה שנים אח"כ הגיעה המכה הכואבת של מלחמת יום כפור ועשתה זעזוע גדול! ואז התחילה תנועת התשובה העממית.

מה המיוחד ביתרו ששמע וזכה, יותר משאר האומות ששמעו? - "שמעו עמים ירגזון, חיל אחז יושבי פלשת, אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב?" - אכן הם שמעו, אבל לא היה להם פילם - לא היה להם לב לקלוט, וכשאין לב לא עוזר לשמוע!!

הרגשת הלב אצל גדולי ישראל, אנשים גדולים שהעמידו את כלל ישראל, עיקר גדילתם היתה על ידי שהיה להם לב שומע; לב מבין, והם ידעו לתרגם את זה למעשה:

איש האלוקים - המשגיח ר' חצק'ל לוונשטיין זצ"ל, איש האמונה, שהעמיד דור שלם שחי עם אמונה והשגחה פרטית - איך התחילה גדילתו וצמיחתו? מהיכן הוא הגיע לבית מדרש הגדול של קלם? הוא הגיע ממשפחה חסידית בוורשה, לא היה להם כסף בבית, ובתור ילד בן שתיים עשרה, שלוש עשרה, ארבע עשרה, הוא היה עושה משלוחים, הולך מפה לשם, מביא לזה פרחים ולשני דבר אחר, עולה ויורד שתי קומות, שלש קומות, זה היה עיסוקו לפרנסת משפחתו. יום שישי אחד בסוף שבוע עבודה, כשכל הפדיון השבועי שלו בכיס, הוא הלך למקוה ומישהו גנב לו את כל הפדיון השבועי - עבודה של שבוע שלם, הכל הלך לריק, כל מה שהוא הרויח! מה אנחנו היינו עושים כשהיה קורה לנו דבר כזה? כשאחרי שבוע עבודה גונבים לנו את כל המשכורת במקוה ביום שישי? היינו מקבלים על עצמנו קבלה - איזה קבלה? או שלא הולכים יותר למקוה, או שלכל הפחות לא הולכים למקוה עם כסף!! ובזה היה נגמר הסיפור.

אבל ר' חצק'ל היה לו לב! הוא תפס טוב, הוא קרא את הענין כמו שצריך, הוא אמר לעצמו: חצק'לה חצק'לה, תראה מה זה עולם הזה - שבוע שלם אתה עולה מדרגות, יורד מדרגות, הולך, מזיע, ויום אחד - ברגע אחד הכל נעלם!!! ויש כאלה שעובדים שלושים, ארבעים שנה, משקיעים כספים, ויום אחד מפולת

היתר! צריך להתחזק באמונה, בביטחון, ולא לנסות לפעול בדרכים שיש בהם נדנוד עבירה! הוא לא דיבר בכלל על ריבית - אבל הוא הבהיר את דבריו, שאותו מלווה בריבית יבין שבמקום לעשוק עניים שיתן גמ"ח. פרנסה מן השמים, לא צריך לעשות השתדלות בצורה כזאת של אכזריות ורשע לעשוק עניים. כשסיים המגיד את דבריו, ניגש אליו היהודי הזה שהלווה בריבית, ואמר לו: תודה רבה על הדרשה, זה היה דברים נפלאים! המגיד היה בטוח: הנה הדברים פעלו את פעולתם - הם עשו את שלהם! ליתר בטחון שאל אותו המגיד: למה? ממה נהנית? אמר לו אותו אדם: אני עוסק לפרנסתי בהלוואות, אני מלווה בריבית - כמובן עם היתר עיסקא! ובזמן האחרון העליתי את הריבית, ואנשים

באים אלי ואומרים לי: אין לנו פרנסה, אנחנו לא יכולים לעמוד בזה, תרחם עלינו! ועכשיו אמרת להם שפרנסה מהשמים, הם ידעו שאין להם מה לבא בטענות אלי. עכשיו אני רגוע, יש לי מה לענות להם!!!... כך נראה בן אדם שאין לו לב. הוא לא שומע, הוא בטוח שלכולם זה נוגע, ורק לו זה לא נוגע. כשאין פילם בן אדם לא מתעורר!!! אבל יתרו היה לו לב שומע - לב מבין, שמועה שמע - ובא!!!

(הרב אליהו דיסקין שליט"א, גיליון 'נחל אליהו'  
בתוך אוסף גיליונות - יתרו תשע"ח)

# אמי מורתי ע"ה סיפרה על מחזה שהותיר בה חותם עמוק: זיכוח עז פרץ בין הלומדים, ורבי אהרן קוטלה, מרוב להט דיבורו הכה על השולחן. המכה גרמה לנפילת כל צלחות הפורצלן היוקרתיות שהכינה הסבתא לכבוד המאורע, ובקול רעש גדול התנפצו על הרצפה...



לקט מיוחד מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"והייתם לי סגלה מכל העמים" (שמות י"ט, ה')

כדרכו בקודש, את סוגיית 'כל קבוע כמחצה על מחצה דמי'. עמדתי והתבוננתי במראה נורא ההוד, כשניכר היה בעליל כיצד הוא שואב את כל ה'חיות' שלו אך ורק מהתורה הקדושה! עבורי היה זה ספר מוסר חי: "אשרי עין ראתה זאת!"



על הפסוק 'מימינו אש דת למו' (דברים ל"ג, ב'), הובא ברש"י: "אש דת" - כתרוממו, שנתנה להם מתוך האש".

מרן הרב מפוניבז', הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, דקדק בלשון הפסוק שנאמר 'אש דת למו', ולא נאמר 'דת אש למו'. הלא ה'דת' שהיא התורה זה העיקר, וה'אש' נאמר רק כמשל? "אלא הביאור הוא", אמר הרב, "משום שה'מציאות' של התורה מתחילה באש, ולכן הוזכרה האש בתחילה".

מדוע התורה נקראת 'אש', ומדוע היא נתנה דווקא על ידי אש?

ההסבר הוא, משום שישנם דברים מקבילים בכוח האש ובכוח התורה: ההסבר הוא, משום שישנם דברים מקבילים בכוח האש ובכוח התורה: האש בטבעה לא רק שורפת כל דבר שנתפס בה, אלא הופכת את הדבר לחלק מעצמותה של האש, ומבעירה בו את החום שבה באותה מידה. כך התורה נהפכת לחלק ממציאותו של התלמיד חכם, כפי שאמרנו חז"ל (חגיגה כז, א): "תלמידי חכמים שכל גופן אש, דכתיב 'הלוא כה דברי כאש' על אחת כמה וכמה, שאין אור של גיהנום שולטת בהן".

האש ביכולתה לצרוף, לעקם ולשנות צורת דבר נקשה; כך גם התורה משנה ומזככת את האדם, מחדדת את שכלו ומחשבותיו ומעדנת את מידותיו וטבעיו.



אחד מגדולי תלמידיו של מרן ה'חתם סופר', הגאון רבי פי של זוסמן סופר זצ"ל, כתב בספר 'זיכרון משה' דברים נוראים אודות רבו הגדול: "לא היה אפשר בשום אופן לראות בפני קדשו יותר מרגע... כי היה ממש שורף בעין קדשו בזיקוקין דנורא כל הרואה אותו...". ה'חתם סופר' בעצמו כותב בהקדמה ל'דרשות חתם סופר' (דף ח'), שכאשר הרב זוכה לעסוק בתורה לשמה "קשה מאוד על התלמידים לסבל הקדושה, ובורחים... וצריך להתפלל עליהם שיוכלו נשא ולעמוד בבית מדרשו...". זהו מכוח אש התורה הבוררת בנפשם ונהפכת לעצמותם של תלמידי חכמים:

בעת שהגיע הגאון רבי שלום אישישוקער זצ"ל לבקר בבית ידידו ורעו, מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל', ניצל הגאון רבי אריה ליב גרוסנס זצ"ל, תלמיד ישיבת קמניץ דאז ולימים ראב"ד בלונדון, את ההודמנות: הוא שיער בדעתו שמכיוון ששני הידידים נמנו על תלמידיו הגדולים של מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, מן הסתם שיחתם תעסוק אודותיו, וחשקה נפשו לשמוע את תוכן השיחה.

קודם שנכנסו רבי ברוך בער ואורחו הגדול רבי שלום אל החדר, נקט רבי אריה לייב בצעד נועז ביותר: כשראה שאין איש צופה במעשיו, ירד על רצפת החדר והשתחל פנימה תחת המטה... וכך, בדומיה מחלטת, ציפה לשמוע את שיגם ושיחם של שני גדולי עולם אלו.

לימים, שח רבי אריה לייב כי כפי ששיער כך היה. מיד כשנכנסו שני הגדולים, ביקש רבי ברוך בער מאורחו: "יספר נא דבר מהחפץ חיים". רבי שלום נעה וסיפר: "בכל יום למדנו עם החפץ חיים עד השעה שתים-עשרה בצהריים, ביום ששי, נהג החפץ חיים בין אחת-עשרה לשתיים-עשרה לשבת עמנו ולשוחח על גדולי הדורות. באחד מאותם ימי ששי, ספר לנו החפץ חיים סיפור שראה אצל רבו, הגאון הצדיק רבי נחומק'ה מהורודנא זצ"ל, כאשר היה נער צעיר.

"כאשר היה הנער ישראל מאיר כבן חמש עשרה לערך, הבחין ברבי נחומק'ה שבכל חצות לילה הוא נעלם, הולך וחוזר אחרי שעה בערך. 'יום אחד', ספר החפץ חיים, 'החלטתי להתחקות אחריו לראות מה מעשהו. הלכתי אחריו ממרחק, והצלחתי לראות שהולך עד לבית הכנסת המרכזי, מוציא מפתח מכיסו, נכנס להיכל וסוגר אחריו את הדלת. למחרת בלילה, התפללתי מעריב באותו בית

התורה מייחסת למעמד הר סיני חשיבות רבה מאד, כאל המעמד הכי חשוב ויסודי של עם ישראל, בו נעשה ונהיה לעם. זכירת מעמד הר סיני נקבעה כאחת משש הזכירות שחיונן מדי יום, כפי שמבאר הרמב"ם ב'סודות האמונה שכתב בפרק חלק.

מדוע באמת זכירת מעמד הר סיני כה חשובה וחיונית עבורנו, דבר יום ביומו? הסיבה היא משום שבמעמד הר סיני זכו כלל ישראל לראות את הקב"ה עין בעין, כמו שנאמר בפסוק: "אתה הראת לדעת, כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו" (דברים שם, ל"ה). ופרש רש"י: "כשנתן הקדוש ברוך הוא את התורה פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים, וראו שהוא יחיד, לכך נאמר 'אתה הראת לדעת'".

כיום, עברו כבר אלפי שנים מאז מעמד הר סיני. למרות שמודעים אנו לדברי חז"ל האומרים במסכת שבת (קנו, א), שכל נשמות ישראל עד סוף כל הדורות, עמדו שם ונכחו במעמד ההוא בעת קבלת התורה, אולם זיכרון הראיה הזו של 'אתה הראת לדעת' לא קיים אצלנו, כך שהתבססות האמונה שלנו עומדת על אמונת המסורת, של ספור ותיאור המעמד ההוא מדור לדור, אב לבנו ורב לתלמידו. המשגיח, הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, כדרכו בקודש ליישם כל דבר השייך לאמונה בצורה מעשית, השקיע רבות להמחיש ולתאר לעצמו כיצד היה נראה מעמד הר סיני. כך היה מספר הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, רב דקהלת 'נחלת משה' בבני-ברק, בשם מורי ורבי מרן הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז':

כידוע, היה רבי דוד שומר על סדר יום קפדני ומדוייק. במסגרת זו, היה משכים קום כל בוקר על מנת ללמוד בהיכל הישיבה קודם התפילה. יום אחד, בבואו לפנות בוקר, שמע קולות רמים מחדרו של המשגיח רבי יחזקאל. רבי דוד נעצר ליד החדר, הטה את אוזנו והאזין. הוא שמע את המשגיח מתאר בקול רם כיצד היה נראה מעמד הר סיני; הריחות הנפלאים, הקולות והברקים, ההר עשן, בצורה חיה וצבעונית, כשהוא מנסה בכל כוחו ומאודו להחיות בלבו את הדברים במוחשיות.

המשגיח היה רגיל לומר: "אל לנו לתמוה מדוע בזמננו התמעטה יראת השמים שהורגשה ביתר שאת בדורות הקודמים. הסיבה לכך היא משום שלא מכוונים כראוי בברכות התורה על מעמד הר סיני, כפי שכתב הטור. הרי במפורש נאמר בתורה, שהטעם שיש לזכור את מעמד הר סיני, הוא 'אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים' (דברים ד', י) - וכששוכחים את מעמד הר סיני, כיצד 'ילמדון ליראה אותי?!"

לאחר הסתלקותו למרומים של מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', נכנסתי באחד הימים למעונו הקדוש בשכונת 'זכרון מאיר' בבני ברק, לדרוש בשלום רעייתו האלמנה, הרבנית עליה השלום, שהייתה בת גדולים ואשת גדולים - אחותו של הגאון הקדוש רבי אברהם יצחק קאהן זצ"ל מתולדות אהרן, ובזוג ראשון אשת הגאון רבי שמריהו דויטש זצ"ל, מרבני פתח תקוה. בקשתי להחכים ממנה ולשמוע מפיה עובדה מעניינת, הנהגה או מעשה רב מדמותו רבת ההוד של בעלה הגדול, עטרת תפארת ישראל.

הרבנית, שהייתה אשת חבר משכילה ומיוחדת במעלותיה, השיבה לי בתחילה בתשובה אופיינית: "מה אני, תלמיד חכם? הרי בשביל להגדיר 'תלמיד חכם' צריכים להיות לבד תלמיד חכם...". "מה כבר אוכל לספר לך עליו?", הוסיפה, "שהוא אהב ללמד? שהוא אהב את הישיבה ואת תלמידיו? וכי יש משהו שאינו יודע זאת?". אך לאחר שתיקה קצרה, נענתה ואמרה לי: "דבר אחד אוכל לספר לך - בתקופה האחרונה, כשכבר היה חלש ותשוש, כשחזר הביתה מלימודו או ממסירת שיעור - היה חוזר חי! נעור! רענן!..."

ואכן, בעינינו ראינו זאת, בחדש אדר תשע"ד, שנה וחדש ימים לפני הסתלקותו: נכנסתי בצהרי היום להיכל ישיבת 'חכמי לובלין', ולנגד עיני נגלה מחזה מרהיב, כיצד הרב וואזנר, ראש הישיבה הישיש למעלה מגיל מאה, יושב עם כמה אברכים שלמדו אצלו הוראה, ומסביר להם בטוב טעם ודעת ובבהירות נפלאה

כנסת, ולאחר התפילה פניתי בזהירות לעזרת הנשים, שם טמנתי עצמי תחת אחד הספסלים. כשיצאו המתפללים, בדק השמש בבית הכנסת ובעזרת הנשים, ומשלא ראה אף אחד - יצא וסגר את הדלת. נותרתי לבדי, ממתין ומחכה עד חצות הלילה.

"ויהי בחצי הלילה, שמעתי את רשרוש המפתחות, והנה נראתה דמותו של רבי נחומק'ה בפתח ההיכל, כשהוא מגיף אחריו את הדלת. הוא נעמד על יד הבימה ופתח ספר מסויים, כנראה ספר קבלה, והחל להגות בו בריכוז מוחלט לאורם הקלוש של הנרות הקטנים שריצד בחלל. לפתע, ספר החפץ חיים, 'אני רואה אש בוערת סביבו של רבי נחומק'ה, כפשוטו ממש! הוא לומד ומעיין בספר, ואש מלכת על ידו!'

"למרות הבהלה", סיים רבי שלום, "לא העז החפץ חיים להשמיע הגה, כדי שלא יתגלה שהוא שם..."

רבי ברוך בער שמע והגיב: "זה שהייתה אש סביב לרבי נחומק'ה, אין כאן חידוש; אבל שהחפץ חיים בגיל חמש עשרה ראה את האש - זהו חידוש!..." מהגאון הצדיק רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משיגיח ישיבת קמניץ, שמעתי הוספה לזה: כאשר שמע מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, את דבריו של רבי אריה לייב בשם החפץ חיים, הגיב כך:

"אמנם החפץ חיים נבהל כשראה את האש שלהטה סביב לרבי נחומק'ה, ולכן הוצרך להתחבא. אולם אני, לא הייתי נבהל כלל: פשוט לא הייתי רואה כלל את האש! כדי לראות את האש של רבי נחומק'ה, צריך להיות 'חפץ חיים'. אמנם צעיר לימים - אבל 'חפץ חיים'..."

כך הייתה נראית תורתם של רבותינו: למוד מתוך האש הגדולה, האש של מעמד הר סיני!

### סערת אש התורה של רבי אהרון קוטלר

אחד מאדירי התורה בדורות האחרונים, שהרגישו בו ביתר שאת את אש התורה הבוערת בקרב, ותורתו הייתה נאמרת מתוך שלהבת אש קדושה וטהורה, היה רבן ומאורן של ישראל, מרן הגאון רבי אהרון קוטלר זצ"ל, ראש ישיבת ליקווד. אש התורה ואש הדביקות בנותן התורה לא כבתה ולא דעכה אצל רבי אהרון מיום עמדו על דעתו ועד יומו האחרון, בבחינת "אש תמיד תוקד... לא תכבה". כל מי שזכה לראות את רבי אהרון מתייגע בתורה, משוחח בלימוד עם תלמידים או מוסר שיעורים בישיבה - ראה למול עיניו שלהבת חיה ומחזה מרומם ונשגב, כמעין נתינת התורה בסיני.

סערת רוחו התמידית בתורה, סחפה אל חיקה מאות רבות מבני הגולה, ואף את הרחוקים והמנוכרים מדת; ובלהט אש אהבת התורה שיקדה בו, הקים עולה של תורה, ובעשר אצבעות בנה את 'עולם התורה' באמריקה, כשליח ההשגחה העליונה להפוך את פניה מקצה לקצה. בביתי ישנו גזיר עיתון שהודפס ביום שלמחרת פטירתו של רבי אהרון. כתב העיתון מדווח בהרחבה ובהתפעלות מיוחדת על כך, שרבי אהרון הצליח להקים באמריקה ישיבה גדולה וכולל אברכים המונים כמה מאות לומדים! הדבר היה לפלא, שכן תופעה כזו לא הייתה מוכרת עד שהגיע רבי אהרון לאמריקה.

זקני, מורנו הרב יעקב רוזנהיים זצ"ל, עבר מגרמניה לאנגליה, כיון שנודע לו שהוכנס שמו ברשימה השחורה של הנאצים, ובסביבות שנת ה'ת"ש היגר לארצות הברית. בתקופה הקצרה בה התגורר רבי יעקב באנגליה, הגיע לשם רבי

אהרון לשם גיוס כספים ליישבתו, ישיבת קלצק. בזמן ביקורו התקיימה אספה של מועצת גדולי התורה בביתו של רבי יעקב, ובאספה השתתף גם רבי אהרון. אמי מורתי ע"ה, שהייתה אז ילדה, זכתה לשהות במקום ולחיות בזיו פניהם של גדולי הדור. היא ספרה על מחזה שהותיר בה חותם עמוק:

עד שנפתחה האספה, שוחח רבי אהרון בלמוד עם הרבנים הנוכחים במקום. לפתע התלהטו הרוחות, כאשר שמע רבי אהרון סברא מסויימת שלא מצאה חן בעיניו. ויכוח עז פרץ בין הלומדים, כשרבי אהרון, מרוב להט דיבורו, הכה בחוזקה על השולחן. המכה גרמה לנפילתו של כל צלחות הפורצלן היוקרתיות שהכינה הסבתא - הרבנית רוזנהיים - לכבוד המאורע, ובקול רעש גדול התנפצו על הרצפה...

'אוריתא קא מרתחא ביה!'



שמעתי מהגאון רבי חיים לאער שליט"א, ראש ישיבת קמניץ לצעירים, מחשובי תלמידיו של רבי אהרון, עובדא מופלאה על להט אש התורה שלו:

בהזדמנות מסויימת, עמד על הפרק ביהדות החרדית בארצות הברית, דיון ציבורי דחוף ביותר שגבל בפיקוח נפש. לצורך כך, בקש מרן הגאון רבי יעקב קמניצקי זצ"ל, ראש ישיבת 'תורה ודעת', להיוועד בדחיפות עם רעו וידידו רבי אהרון ולהיוועץ עמו בעניין.

רבי אהרון השיב בשלילה לבקשתו של רבי יעקב, שכן באותו היום היה בדעתו להכין את השיעור כללי, אותו היה אמור למסור בהיכל הישיבה. על הכנת השיעור היה שוקד רבי אהרון שעות רבות, בכל כוחו ומאודו, בעמל וביזע. שיעורו נחקקו עלי ספר בסדרת הספרים 'משנת רבי אהרון', שכל המעיין בהם נוכח ברמת ההיקף, החריפות והעומק הטמונים בשיעוריו.

רבי יעקב דחק בו כי העניין אינו סובל דיחוי, ואף גובל בפיקוח נפש, אולם רבי אהרון נשאר איתן בדעתו ולא הסכים להיפגש. "מה אעשה, אני צריך להכין את השיעור!", השיב. רבי יעקב, שהיה מטבעו אדם עדין וננוח, שאל באופן רגוע: "הרי את השיעור שלכם מבינים רק מתי מעט של בחורים, בעוד על הפרק עומד עניין חשוב, שהוא הצלה לכלל היהדות החרדית!".

במענה לשאלה, השיב רבי אהרון: "הן אמת שאת השיעור שלי מבינים רק מספר מצומצם של בחורים, אבל את ה'אש' בשיעור כלם רואים! את ה'אש' של השיעור אי אפשר לבטל!..."

ואכן, סיפר אחד מנכדיו של רבי אהרון, כי פעם אחת קרה באמצע השיעור שכבה פתאום אור החשמל בבית המדרש, והשתררה אפלולית בהיכל. על רקע החשכה היטיבו שומעי לקחו לראות באותו רגע 'כי קרן עור פניו' של רבי אהרון, ופניו זורחות כשמש בצהרים, עד כי בקושי רב אצרו כוח מלהסתכל לעברו!... הגאון רבי יהושע חזן זצ"ל, ספר לי שהוא זכה להקשיב לשיעור של רבי אהרון אותו מסר בישיבת 'עץ חיים', בנוכחות חמיו, ראש הישיבה מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל. "אני אמנם לצערי לא הבנתי הרבה", אמר לי רבי יהושע, "אבל הספיק לי לראות את פניהם של גדולי התורה שנכחו שם שכן הבינו. רבי חיים שמואלביץ, רבי נחום פרצוביץ, ועוד גדולי תורה - כיצד צהבו פניהם, עיניהם ברקו וכל הווייתם קרנה אושר..."

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

# "ליד הדלת הפתוחה לרווחה מונח היה באריזה מהודרת; מגש מהודר לחלות, במרכזו מונחות שלש חלות מאפה בית ריחניות, כשלצדן מגולגלת פתקה מעוטרת בכתב יד; 'לכבוד מורי ורבי הרה"ג ר' אפרים סגל שליט"א"



שיחה מיוחדת עם הרה"ג אפרים סגל שליט"א, מחשובי המג"ש ב'דף היומי בהלכה'

בשיעורי דף היומי בש"ס ובהלכה, הגיעה רק בזכות התכניות והדברון הרב של הארגון הגדול, לנצל את הזמנים מחוץ לסדרי הכולל ו'בין הזמנים', כשאף הלכות שבת שזכיתי במשך השנה האחרונה למסור בה את השיעור היומי - 'קניית' כאמור במסגרת 'קניין הלכה'.

## כמה זמן לוקח השיעור היומי בטלפון?

"בדרך כלל השיעור לוקח כעשר דקות, עכשיו בתחילת לימוד הלכות עירובין, זה לקח כ-12 דקות, אך בכל מקרה, אנו מתאמצים הרבה שזה יישאר במסגרת הזמן הזה, לתועלת השומעים".

## בעשר דקות אפשר להספיק ללמוד עמוד שלם? שואלים אנו בפליאה.

"אכן אנו מתכוונים מראש די-הרבה", מציין הוא בכנות, "אך ברוך השם אנו מקפידים להספיק בזמן הקצר ללמוד את כל הפרטים שב'משנה ברורה' בתוספת 'ביאור הלכה' נחוצים וחלק מ'ביאורים ומוספים' המכניסים עוד טעם וחיות ללימוד".

## מכזה סוג שיעור אפשר גם לדעת את החומר או שזה רק טוב לרכישת ידיעות?

"האמת, שבמסגרת שיעור שכזה אין לנו את האפשרות לדעת מי ומי השומעים. רק לאחרונה עקב מודעות הפרסום על הקו השיעורים של דרשו, עם תמונות מגידי השיעורים, פנה אלי אחד מבני משפחתי מופתע לגמרי, כשהוא מספר שזה חודשים שהוא שומע את השיעור, אך אפילו לא חלם שזה בעצם דודו... "בכל מקרה; זה ברור שהכל תלוי בלומד עצמו", מדגיש הרב סגל. "וכפי שהרבה משומעי השיעור מספרים ומשתפים שהם נבחנו על החומר כל חודש. רק לאחרונה פגש אותי אברך אחד (לא מטבריה...) משומעי השיעורים, ולפי תומו סיפר שהוא שומע כל שיעור כמה פעמים, ואחר אף משקיע ומשלים את ה'ביאורים ומוספים' ואף נבחן על החומר כל חודש בהצלחה.

"יש גם מעלה מיוחדת בשיעורים הללו", מטעים הרב סגל, "שאף מי שכבר למד את החומר, השיעור יכול לסייע לו בשינון וחזרה על החומר, בפרט בזמנים שקשה ללמוד מתוך הספר, רק לפני כמה ימים", משתף אותנו הרב בסיפור טרי, "נסעתי באוטובוס העירוני בביתר. באחת התחנות עלה אברך לאוטובוס, כאשר הבחין כי התחיל לחייך, לא הבנתי מדוע, ואז ניגש אלי בעודו שולף אזניה אחת מאזנו ואומר: 'ממש ברגעים אלו אני שומע את 'דף היומי בהלכה' מפיך, והנה רואה אני אותך מולי!'..."

## האם לימוד הלכות עירובין אכן קשה ומסובך?

"נכון. במבט מבחוץ זה נשמע קצת כמשהו קשה ומסובך", הוא מסכים בחן. "אך צריך לזכור שבסך הכל מדובר בלימוד עמוד ליום, כך שבכל יום נגלה ומתודעים לעוד איזה מושג חדש, ועוד ידיעה הלכתית שלא ידענו, כך שזה בהחלט לא כזה מסובך.

"ובכלל", מוסיף הוא בהתלהבות, "לא הזכרתי את ה'משנה ברורה' המיוחד של דרשו, שכתוספת מהודרת ל'ביאורים ומוספים' המציינים ומביאים הרבה מקרים אקטואליים השייכים כיום, הרי לכל דבר לא ברור וכדומה, צירפו תמונות המחשה והדגמה המבהירים ומסבירים את העניינים בטוב טעם ודעת".

## מה מגיבים הלומדים עם תחילת לימוד הלכות עירובין?

"אולי תתפלא לשמוע, אך לעת עתה התגובות שהגיעו היו רק כאלו שהרגיעו אותי, מהסוג; 'חשבנו שזה יותר קשה' וכדומה. כשרבים העבירו את תחושתם על הזכות המיוחדת להתוודע ולרכוש ידיעות בהלכות אלו, שבלימוד עצמי לא כל כך מגיעים אליהן.

הרה"ג אפרים סגל שליט"א ואני אומר לכולם: טעמו וראו כי טוב..."

## הרה"ח שלום הרשור

היה זה ביום ששי לפני כשבועיים, שעות מספר לפני זמן הדלקת הנרות בבית משפחת המג"ש הרה"ג אפרים סגל שליט"א, מחשובי חסידי קרלין סטולין בביתר וראש כולל בעיר. הדפיקה בדלת הביאה את אחד מבני הבית לגשת לפתוח את הדלת

ליד הדלת הפתוחה לרווחה מונח היה באריזה מהודרת; מגש מהודר לחלות, במרכזה מונחים שלש חלות מאפה בית ריחניות כשלצדן מגולגלת פתקה מעוטרת בכתב יד;

## "ער"ש וארא תשע"ט - סיום חלק ג' במ"ב דרשו,

## לכבוד מורי ורבי הרה"ג ר' אפרים סגל שליט"א.

לרגל סיום חלק ג' במ"ב, הלכות שבת, רציתי להביע את רגשות הערכתי אליכם על שזכיתי ב"ה בשנה וחצי האחרונות לצעוד אתכם יחד בכל מהלך השיעורים ב"ה, וזכיתי לסיים את חלק ג', שו"ע ורמ"א ותוכן המ"ב וכו'.

## כמה מעלות טובות יש בשיעורים המופלאים אלו שאני זוכה לשמוע אותם:

- הבהירות המופלאה. כל דבר בטעמו, אין 'חוקים' כמעט אלא כל דבר בטעם ובסברא שמתיישב על הלב ולא במהרה יישכח.
- תפסת מועט תפסת. אילולא האפשרות לשיעור קצר וברור, אינני חושב שבאמת הייתי מצליח להתמיד בכך ולסיים כך בס"ד.
- האפשרות ללמוד בכל שעה משעות היממה, בהליכה, בעסק, בנסיעה ובכל מקום כפשוטו.
- אפשרות להספיק ללמוד ולחזור ולהבחן, הכל בפרק זמן קצר סביר בהחלט.
- אפשרות ללמוד יסודות של דברים שנתקלים בהם מדי שבת בשבתו, אך ללא הבנה מעמיקה ופשוטה מהי הגדרת האיסור או המלאכה, ועכשיו ב"ה. תודה רבה רבה על כל המסירות וההשקעה בשיעורים אלה, בברכה שתמשיכו הלאה והלאה בזיכוי הרבים המופלא.
- על החתום אברך המתגורר בעיר הקודש 'טבריה' הרחוקה מהעיר ביתר כמה וכמה 'תחומי שבת'..."
- המג"ש הנרגש מהמחווה המחממת את הלב, מיהר לשתף בזאת את מנהלי דרשו - באומר: שלי ושלו שלכם הוא!
- בהזדמנות זו כבר ביקשנו לשוחח עם הרב סגל:

## מהיכן הכל התחיל?

"ברשותכם אחזור כחמש עשרה שנים אחורה", מפתיע אותנו המג"ש. "אז התחיל הקשר שלי ל'דרשו'. באותה תקופה התפרסם על אפשרות להצטרפות למסגרת מבחנים על לימוד 'הדף היומי', דבר שידרבן את הלימוד והחזרות למען יעמוד הלימוד לזיכרון.

"התלבטתי במקצת, האם להצטרף למסגרת מבחנים שכזו, אך בסייעתא דשמיא התחלתי וטעמתי את טעמה המתוק וכה המשכתי בתכנית 'קניין ש"ס', במסגרתה זכיתי ללמוד ולהיבחן על כל הש"ס. אחר התוודעתי לתכנית 'קניין הלכה' במסגרתה זכיתי ללמוד ולהבחן בחמש שנים על עיקרי ההלכות ב'אורח חיים' ו'ב'יורה דעה', כשעתה הנוני זוכים להמשיך במסגרת השניה של 'קניין הלכה', בה אנו רוכשים ידיעות נחוצות בשאר הלכות בחלקים אלו, כולל ההלכות שבדרך כלל אין לומדים אותן כל כך.

"בהמשך, במסגרת שיעור ב'דף היומי' בבית המדרש 'בית יעקב חיים' בעירנו, זכינו בתחילת לימוד הלכות שבת להוסיף בקודש בלימוד ה'דף היומי בהלכה'. "במקביל, ביוזמת המחלקה החסידית ב'דרשו' התחלתי גם למסור את השיעור בקו הפנימי של קהילת קרלין סטולין בביתר. לאחר תקופה התחיל השיעור להשמע גם בקו השיעורים של 'דרשו' ובאתר.

"בעצם", משלים הרב סגל ברגש, "רוב תורתי שאני זוכה ללמד לאחרים

(לשליחת תגובות ושיתוף בסיפור האישי שלכם, כתבו ל:

[a0533185209@gmail.com](mailto:a0533185209@gmail.com))

## יצא היהודי מראדין לכיוון וילנא כדי להלשין על חברו, וכששמע זאת ה'חפץ חיים' רדף אחריו כמה קילומטרים עד שהשיגו בתחנת הרכבת



### הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

לחבר את ספרו, שאכן חולל כידוע מהפכה עצומה בנושא שמירת הלשון. בביאורים ומוספים של 'דרשו' מספקים לנו בעניין זה מעט פרטים נוספים 'מאחורי הקלעים'... מרן הגרא"ל שטיינמן סיפר בשם תלמיד ראדין הגרא"ט שפירא, שהיה יהודי בראדין שרצה להלשין על חברו שהוא מתחמק מהצבא. אותו יהודי יצא מראדין לכיוון וילנא כדי להלשין, וכששמע זאת ה'חפץ חיים' רדף אחריו כמה קילומטרים עד שהשיגו בתחנת הרכבת, והתחנן בפניו ודיבר על לבו שיחזור בו. אולם האיש סירב בתוקף, וכשראה ה'חפץ חיים' שלא יוכל לשכנעו עזבו לנפשו [לבסוף נרגע היהודי, ודברי הח"ח נכנסו ללבו ולא נסע להלשין]. והוסיף, שמעשה זה המחיש ל'חפץ חיים' עד כמה אנשים כלל אינם יודעים את חומר העוון, וזה היה אחד הדברים שזוהו לחבר את ספרו.

עוד מובא שם מה שסיפר הגר"ז איידלמן, כי שמע מה'חפץ חיים' מתי עלה בדעתו לחבר ספר על שמירת הלשון, שפעם שמע בני אדם מדברים לשון הרע, וברח ונמלט מהמקום עד שנפל מרוב עייפות, ואז, כשהוא שוכב באפיסת כוחות עלתה במחשבתו לכתוב ספר זה. גם בנו של ה'חפץ חיים' כותב, שאמנם לא שמע מאביו את הסיבה, אבל בהכירו את רוחו הגדולה והטהורה יודע הוא כי דברים אשר קרו בארץ, ולפעמים אף מקרים פרטיים ומקומיים ומעשים אשר לא ייעשו בין אדם לחבירו - הם שעוררוהו לכך.

בהמשך ההקדמה לספרו כותב ה'חפץ חיים', כי כאשר התחקה אחר הסיבות שאיסור לשון הרע כל-כך נפרץ ונעשה הפקר, מצא כי הכל נובע מחוסר הידיעה בגדרי האיסור ופרטי הלכותיו. ההמון כלל אינם יודעים שאיסור לשון הרע הוא גם על סיפור אמת, ואילו את בעלי תורה היצר מטעה בכל מיני אופנים אחרים: או שמורה להם שדיבור זה אינו בגדר לשון הרע, או שמורה להם שעל איש כזה מותר לדבר משום שהוא חונף ובעל מחלוקת וכדו'.

ואם גם בזה אין היצר מצליח, הוא מרמה אותם להיפך - שהכל אסור משום לשון הרע, ואי אפשר להינצל מהאיסור אם לא שיפרשו לגמרי מענייני העולם. מלבד זאת, כותב ה'חפץ חיים', אין אנשים יודעים על איסור קבלת לשון הרע, שאסור אפילו להאמין בלב בלבד ורק לחוש צריך. כתוצאה ממצב זה, ממשיך ה'חפץ חיים' להסביר, ממילא כבר התמוטט העניין בכל מכל, כי התרגלו לדבר ללא כל חשבון, ומרוב הרגל אין זה נחשב לעוון - עד כדי שכך, שמי שמעיר לחברו על דיבור אסור, חושב עליו חברו שהוא בא לעשותו צדיק וחסידי, ולא יקבל תוכחתו.

ומהי הסיבה העיקרית לחוסר הידיעה? - משום שלא קובצו במקום אחד כל דיני לשון הרע ורכילות, כמו הלכות בנושאים אחרים שקובצו בטור ושולחן ערוך ופורשו באר היטב. זהו אפוא מה שהביא את ה'חפץ חיים'